

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

DÖRDÜNCÜ DAİRE

FAHRİYE ÇALIŞKAN -TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no:40516/98)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

2 Ekim 2007

İşbu karar AİHS'nin 44§2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (40516/98) no'lu davanın nedeni (T.C. vatandaşı) Fahriye Çalışkan'ın (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na 28 Kasım 1997 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) Temel İnsan Haklarını güvence altına alan eski 25. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran, İzmir Barosu avukatlarından S.Cengiz tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Hekimlik mesleğini yürütmekte olan başvuran 1952 yılı doğumlu olup Manisa'da ikamet etmektedir.

A. Başvuruya neden olan olay

11 Ağustos 1994 tarihinde, başvuran, Gölarmara'da (Manisa) Komiser S.Ç hakkında suç niteliği taşıyan bazı davranışlar sergilediği iddiasıyla idari soruşturma talebinde bulunmuştur. Fakat başvuran bir sonuç elde edememiştir.

Ardından, başvuranın üyesi olduğu kültürel bir dernek tarafından organize edilen gösteriye ait biletlerin satışlarının izinsiz olup olmadığı konusunda da başvuran ve sözkonusu Komiser arasında başka bir uyuşmazlık meydana gelmiştir.

11 Ekim 1994 tarihinde saat dokuza doğru, polis memurları, biletleri ve toplanan parayı vermesi için Gölarmara Karakolu'na çağrıldığını başvurana bildirmek için başvuranın muayenehanesine gelmişlerdir. Başvuran, talep edilen biletleri ve toplanan parayı muayenehanesinde bulunan polis memurlarına sunmak istemiştir. Ancak polis memurları başvurana biletlerin bizzat celp kağıdında imzası bulunan Komiser S.Ç.'ye verilmesi gerektiğini söylemişlerdir.

Böylece başvuran bekleyen hastaların bakışları altında polis memurlarının eşliğinde karakola getirilmiştir. Başvuran karakolda S.Ç.'den başka bir memurla görüşmek istemiştir.

İzleyen olaylar konusunda tarafların çelişkili ifadeleri bulunmamaktadır.

Başvuranın beyanlarına göre, saat 9:30 sularında başvuran Komiser Yardımcısı ile görüşürken S.Ç. odaya girmiş ve başvuranın üzerine atılmıştır. S.Ç, küfretilmiş, başvuranı sarsmış, başvuranın başına vurmuş, kollarından çimdiklemiş ve son olarak yüzüne tükürmüştür.

Hükümet'e göre başvuran karakola geldiğinde S.Ç.'ye sözlü saldırıda bulunmuş ardından tokat atmıştır; sonrasında ise karakola zorla getirildiğini ileri sürerek karakolu terk etmek istemiştir.

B. Başvuran aleyhinde yürütölen usul işlemleri ve bu aşamada elde edilen tıbbi veriler

11 Ekim 1994 tarihinde; saat 16.00 sularında; başvuran ve S.Ç; Gölarmara Sağlık Merkezi'nde tıbbi muayeneden geçmişlerdir.

Başvuranın muayenesini yapan doktor, başvuranın sol kolunun iç yüzeyinde 7–8 cm ebadında bir ekimoz ve hematoma, sol omuz bölgesinde hiperemi ve saç derisinde tahriş meydana gelmiş olduğunu saptamıştır. Doktor ayrıca sözü edilen tahrişin sebebinin saptanması için başvuranın bir dermatologa muayene olmasını önermiştir.

Komiser S.Ç hakkında düzenlenen raporda sol kulağında 5 cm ebadında bir hiperemi olduğu ifade edilmiştir.

S.Ç, başvuranın kendisine saldırdığı ve küfür ettiği iddiasıyla başvuran hakkında şikayette bulunmak için karakola müracaat etmiştir. Başvuran saat 16.30 sularında Gölarmara Cumhuriyet Savcısı'na ("Savcı") ifade vererek kendisine yöneltilen suçlamaları kabul etmemiştir.

Savcı, Türk Ceza Kanunu'nun 258. maddesi uyarınca başvuranı devlet memuruna "mukavemet" suçundan dolayı ivedilikle Gölarmara Asliye Ceza Mahkemesi Hakimine sevk etmiştir.

Günün ilerleyen saatlerinde başvuranı sorgulamasının ardından Hakim, "suç eyleminin kamu hassasiyetine dokunur nitelikte olması" nedeniyle başvuranın kefaletle serbest bırakılmasına karar vermiştir. Ancak mahkeme veznesi kapanmış olduğundan ve Savcı da kefalet bedelini nakit almayı kabul etmediğinden başvuran Akhisar cezaevine gönderilmiştir.

Yine 11 Ekim 1994 tarihinde, bir rahatsızlığın ardından başvuran, Akhisar Devlet Hastanesi nörologu tarafından muayene edilmiştir. Mide bulantısı, görme bozukluğu ve beyin sarsıntısı gözlemleyen nörolog başvuranı acilen Ege Üniversitesi Nöroşirurji Servisine havalesini istemiştir.

Ertesi gün 12 Ekim 1994 tarihinde başvuranın eşi kefalet bedelini ödemiştir. Başvuran serbest kalır kalmaz Ege Üniversitesi Nöroşirurji Servisi'nde muayene olmuştur. Fakat sözkonusu muayenenin raporu ileri bir tarihte çıkmıştır.

18 Ekim 1994 tarihinde, başvuran kendi isteği üzerine İzmir İnsan Hakları Derneği doktorları tarafından yeniden muayene edilmiştir. Muayene raporunda başvuranın sağ kolunun arka kısmında 2x7cm ebadında bir ekimoz ve sağ ön kol distal kısımda 2x3 cm ebadında bir ekimoz belirtilmiştir. Bir sonraki gün gerçekleştirilen psikiyatrik muayenede, başvuranın uykusuzluk ve bellek kaybı problemleri yaşadığı, odaklanma kapasitesinin düştüğü, kaygı ve yaşadığı olayların sürekli olarak aklına gelmesi sonucunda korku duyduğu belirtilmiştir. Psikiyatra göre başvuran, bir hafta önce yaşadığı olaylardan kaynaklanan muhtemel bir post travmatik nevroz rahatsızlığı yaşamaktadır. Ancak, tanının kesinleşebilmesi için belirtilerin bir aydan fazla sürmesi gerekmektedir. .

31 Ekim 1994 tarihinde, başvuran Hakimin S.Ç.'nin arkadaşı olması nedeniyle tarafsızlığını tartışma konusu yaparak Hakime itiraz etmiş, ayrıca, kendisine yöneltilen suçlamanın tutuklanmasını haklı göstermediğini ve bu tedbiri almak için ileri sürülen "kamu hassasiyeti" gerekçesinin, kefaletle serbest bırakılmasını sağlayan gerekçe ile çürütüldüğünü iddia etmektedir.

Akhisar Ağır Ceza Mahkemesi 2 Kasım 1994 tarihli bir karar ile başvuranın itirazını reddetmiştir.

Hakim tarafından re'sen görevlendirilen bilirkişi, 6 Ocak 1995 tarihinde, dava konusu olaya ilişkin tarafların çelişkili beyanlarının ve görgü tanıklarının olaya ilişkin ifadelerinin, dile getirilen olayların tam olarak nasıl geliştiğinin açıklanmasına olanak tanımadığı yönünde görüş bildirmiştir.

Ege Üniversitesi Nöroşirurji Servisi, 2 Şubat 1995 tarihinde, 12 Ekim 1994 tarihli muayeneye ilişkin bir rapor sunmuştur. Söz konusu raporda başvuranın sol çeper kemiğinde beş gün çalışmasını engelleyecek bir hematoma olduğu belirtilmiştir.

20 Haziran 1995 tarihli bir karar ile Hakim, başvuranı, memura “mukavemet” suçundan dolayı değil de ancak sırasıyla Türk Ceza Kanunu’nun 271. ve 260. maddeleri uyarınca “müessir fiil” ve “yasaya muhalefet” suçlarından dolayı suçlu bulmuştur. Hakim, olay günü başvuranın Komiser S.Ç.’yi tokatladığını ve polis memurları tarafından karakola zorla getirildiğini ileri sürerek karakolu izinsiz olarak terk ettiğini belirtmiştir. Bununla birlikte, Hakim’e göre, başvuranın saç derisinde meydana gelen tahrişe Komiser S.Ç.’nin sebebiyet verdiği aşıkardır, ancak, Komiser’in başvurandan önce mi davrandığı yoksa başvurana karşılık mı verdiği belirsizdir. Söz konusu belirsizlik başvuran lehine değerlendirilerek, Türk Ceza Kanunu’nun 272. maddesi uyarınca provokasyon olduğuna karar verilmiştir.

Böylece, başvuran bir ay hapis cezasına ve para cezasına çarptırılmıştır ve hapis cezası paraya çevrilmiştir.

Başvuranın temyize başvurulması üzerine Yargıtay, 21 Mayıs 1996 tarihinde, yasaya muhalefet oluşturan suç unsurlarının bir araya gelmemiş olması sebebiyle söz konusu kararı bozmuştur.

Dava dosyasının yeniden incelenmesinin ardından 2 Temmuz 1996 tarihinde, Hakim başvuranın yasaya muhalefet suçundan beraat etmesine ancak başvuranın Komiser S.Ç.’ye tokat atmasına ilişkin olan kararın devamına karar vermiştir.

Bu son karar, 27 Kasım 1996 tarihinde, Yargıtay tarafından onanmıştır.

C. Komiser S.Ç. hakkında yürütülen usul işlemleri

14 Ekim 1994 tarihinde, S.Ç.’nin kendisine kötü muamelede bulunduğu suçlamasıyla başvuran, Gölarmara Kaymakamlığı’na bir şikayet dilekçesi sunmuştur. Başvuran şikayetini desteklemek amacıyla 11 Ekim 1994 tarihinde düzenlenen sağlık raporlarını da Kaymakamlığa sunmuştur.

19 Ekim 1994 tarihinde başvuran, şikayetini Savcılık önünde yinelemiştir ve eksiksiz bir rapor alabilmek için yeniden muayene edilmesini talep etmiştir.

18 Kasım 1994 tarihinde Gölarmara Savcılığı yetkisi olmadığını belirtmiş ve memurlar hakkında kovuşturma yapılmasına ilişkin yasa uyarınca davayı Manisa Valiliği İdare Kurulu’na göndermiştir.

Başvuran hakkında yürütülen davada tanık olan polis memurları müfettiş sıfatıyla hareket eden Manisa Emniyet Müdür Yardımcısı tarafından yeniden sorgulanmışlardır. S.Ç.’ye bağlı olarak görev yapan üç polis memuru, S.Ç.’ye karşı saldırgan tutumlar sergileyen kişinin

başvuran olduğunu ve bu tutumunu S.Ç.'ye tokat atarak sonlandırdığını belirttikleri beyanlarını yinelemişlerdir.

İdari soruşturmayı yürüten müfettiş, 23 Kasım 1994 tarihli raporunda, “başvuranın sol kol, baş ve saç derisinde” “tahrişler” meydana geldiğini saptayan 11 Ekim 1994 tarihli raporu eleştirerek eğer başvuran gerçekten şiddet görmüş olsaydı başvuranın vücudunda sadece basit “tahrişlerin” değil “ekimozların” saptanacağını belirtmiştir. Müfettiş, daha sonraki raporlarda “tahrişlerin” giderek daha ağır tanımlamaları dönüştüklerini ve başka arazların da eklendiğini ifade etmiştir. Müfettişe göre bu durum belli bir “korumacılık” ve doktorların meslektaşlarına duyduğu merhamet ile açıklanmaktadır.

6 Şubat 1995 tarihinde, müfettiş raporunu dikkate alarak İl Disiplin Kurulu, delil yetersizliğinden S.Ç. hakkında kovuşturma yapılmasına gerek olmadığına karar vermiştir.

21 Haziran 1995 tarihinde, Manisa Valiliği İdare Kurulu sözkonusu kararı onaylamış ve kovuşturmanın gerekli olmadığını tefhim etmiştir.

Başvuran sözkonusu karara karşı çıkmış ancak 13 Haziran 1997 tarihinde, Danıştay, kovuşturma yapılmasına gerek olmadığına dair hükmü onamıştır.

HUKUK

I. AİHS’NİN 3. ve 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, karakolda Komiser S.Ç.’yi AİHS’nin 3. maddesine aykırı davranışlarda bulmakla itham etmiş ve konuya ilişkin şikayetlerini sunmak için etkili bir başvuru yolunun bulunmadığını belirtmiştir.

A.Tarafların Argümanları

1.Başvuran

Başvuran, bölgedeki sosyal ve politik faaliyetlerden dolayı Komiser S.Ç. ile aralarında yaşanan kişisel uyuşmazlıklar nedeniyle S.Ç.’nin kendisini yıldırmaya çalıştığını ve kendinse karşı kaba tutumları olduğunu belirtmiştir. Başvuran, tıbbi delillerin AİHS’nin 3. maddesinin ihlalinin kanıtlamak açısından yeterli olduğuna kanaat getirmektedir.

Başvuran ayrıca durumu karşısında Türk adaletinin duyarsızlığını da eleştirmektedir. Konuya ilişkin olarak başvuran öncelikle mahkumiyetine sebebiyet veren yargılamayı kanıt olarak göstermektedir. Bu konuya ilişkin olarak başvuran, Asliye Ceza Hakimisi tarafından hiçbir inandırıcılığı olmayan taraflı polis memurlarının ifadelerine atfedilen önemden dolayı üzüntü duymuştur. Aslında, başvurana göre polis memurları ile dolu bir karakolda bir bayanın bir komiserle şiddete uygulayabileceğini ve ardından hiçbir şey olmamış gibi karakolu terk edeceğini düşünmek sadece basit bir saçmalaktır.

Başvuran yalnızca mahkumiyetinin keyfi olmasından değil aynı zamanda işlediği suçlardan sorumlu tutulmasını engellemeye çalışan taraflı bir soruşturma neticesinde S.Ç.’nin cezalandırılmamış olmasından da şikayetçidir.

2. Hükümet

Hükümet, başvuranın ileri sürdüğü düşmanlık senaryolarının başvuranın bir polis memuruna şiddet kullanmasını hiçbir şekilde haklı göstermeyeceğini belirtmiştir. Hükümet'e göre mevcut davada Komiser S.Ç. "başvuranın saldırılarının sürmesini önlemek ve kendini savunmak için güç kullanarak başvuruya direnmiştir."

Hükümet, olay günü alınan iki sağlık raporuna dikkat çekerek başvuranın kötü muameleye maruz kaldığını tespit etmeye olanak tanıyan hiçbir kesin bilginin olmadığını belirtmiştir.

Ayrıca Hükümet, 2 Şubat 1995 tarihinde yani olaydan yaklaşık üç ay sonra Ege Üniversitesi Hastanesi tarafından verilen sağlık raporunun inandırıcılığının olmadığını savunmaktadır.

12 Ekim 1994 tarihinde yapılan muayeneye göndermede bulunan bu rapor hiçbir sonuç içermemekte ayrıca raporun neden muayeneden sonra hazırlanmadığı açıklanmamaktadır.

Hükümete göre, İzmir İnsan Hakları Derneği doktorlarının tıbbi görüşlerinin de geçerliliği bulunmamaktadır. Zira söz konusu dernek ne bir sağlık kuruluşudur ne de tıbbi bilgiler vermek için Bakanlık izni bulunmaktadır. Benzerlerinde olduğu gibi söz konusu derneğin faaliyetleri kendisine başvuruları tercih edilen doktorlarla görüştürmek ile sınırlıdır.

Son olarak Hükümet, mevcut davada yürütülen soruşturmanın hiçbir eleştiriye konu olamayacağı kanaatindedir. S.Ç. hakkında kovuşturma yapılmasına gerek olmadığına dair karara itiraz ettiğinden başvuranın, AİHS'nin 13. maddesi uyarınca etkili başvuru yolunun bulunmadığı iddiası haksızdır.

B. AİHM'nin Takdiri

1. AİHS'nin 3. maddesine riayet edilmesine ilişkin

AİHM, kişi özgürlüğünden yoksun kaldığında veya daha genel olarak güvenlik güçleriyle karşı karşıya kaldığı zaman, kendi tutumunun zorunlu kıldığı haller dışında, kendisine karşı fiziksel güç kullanılmasının insanlık onuruna bir saldırı olduğunu ve ilke olarak AİHS'nin 3. maddesi ile güvence altına alınan hakkın ihlal edildiğini hatırlatmaktadır (*Sultan Öner ve diğerleri-Türkiye*, başvuru no: 73792/01, 17 Ekim 2006 ve *R.L. ve M.-JD.-Fransa*, başvuru no: 44568/98, 19 Mayıs 2004).

Mevcut davada dava konusu olayın, başvuranın üyesi olduğu bir dernek tarafından organize edilen bir gösterinin biletlerini izinsiz sattığı gerekçesiyle 11 Ekim 1994 tarihinde çağrıldığı Gölarmara Karakolunda gerçekleştiğine itiraz edilmemektedir. Ayrıca, başvurana karşı güç kullanan kişinin Komiser S.Ç. olduğunu kimse yadsımış değildir.

AİHM, olay günü iki sağlık raporunun, ertesi gün üçüncü sağlık raporunun ve 18 Ekim 1994 tarihinde son sağlık raporunun düzenlendiğini not etmektedir.

İlk sağlık raporunda "muhtemelen dövülmüştür" sonucuna ulaşmadan önce, başvuranın sol kolunun iç yüzeyinde 7-8 cm ebadında bir ekimoz ve hematoma, sol omuz bölgesinde hiperemide ve saç derisinde tahriş olduğu belirtilmiştir.

Akhisar Devlet Hastanesi nörologu tarafından birkaç saat sonra düzenlenen raporda mide bulantısı, görme bozukluğu ve beyin sarsıntısı saptanarak başvuranın acilen Ege Üniversitesi Nöroşirurji Servisinde muayene edilmesi salık verilmiştir.

12 Ekim 1994 tarihinde Ege Üniversitesi Hastanesi'nde görevli bir nörolog tarafından gerçekleştirilen muayeneden sonra verilen 2 Şubat 1995 tarihli sağlık raporunda ise başvuranın çeper kemiğinde beş gün iş yapmasını engelleyecek bir hematoma olduğu belirtilmiştir.

18 Ekim 1994 tarihli dördüncü rapor İzmir İnsan Hakları Derneği doktorlarının imzasını taşımaktadır. Raporun fizyopatolojik kısmında, başvuranın sağ kolunun arka kısmında 2x7cm ebadında ve sağ ön kolda 2x3 cm ebadında ekimoz saptandığı belirtilmiştir. Raporun psikopatolojik kısmında ise, post travmatik nevroz tanısına uygun düşebilecek uykusuzluk, bellek kaybı, konsantrasyon eksikliği, kaygı ve korku bulguları saptandığı belirtilmiştir.

Yukarıda söylenenler ışığında, AİHM, üçüncü ve dördüncü sağlık raporlarının inandırıcılığına itiraz eden Hükümet'in görüşünü paylaşmamaktadır. Zira sözkonusu olan üçüncü ve dördüncü sağlık raporları aslında ilk iki raporu destekler nitelikte olduğundan doktorların dürüstlüğü ve yetkileri şüphe götürmemektedir.

AİHS'nin 3. maddesinin ihlalinin kanıtlanması için gerekli delil düzeyi açısından ise (*Ölmez-Türkiye*, başvuru no: 39464/98, 20 Şubat 2007) AİHM, sağlık raporlarının Komiser S.Ç.'nin başvuranın saçını çektiği, kolunu çimdiklediği ve başına vurduğu iddialarına yeterince inandırıcılık kazandırdığı kanaatine varmaktadır.

Mevcut davada Komiser S.Ç.'nin sözkonusu davranışının başvuranın sözlü saldırısından ya da tokat atmasından kaynaklandığı muğlaktır. Önemli olan S.Ç. tarafından uygulanan fiziksel gücün gerekli ve orantılı olup olmadığının araştırılmasıdır. Bu bağlamda AİHM, meydana gelen yaralanmalara ve olaylara özgü koşullara büyük önem atfetmektedir (*R.L. ve M.-J.D.*).

Bu koşullarda AİHM, Komiser S.Ç.'nin olayların meydana geldiği anlarda aşırı kızgın olan başvurunu önlemek için harekete geçtiğini varsaymaya hazırdır. Ancak bu durum, basit bir dernek sorunu için çağrıldığı karakolda başvuranın tek bayan olduğu gerçeğini değiştirmez. Ayrıca AİHM, başvuranın sonunda bir komiser ile kavga etmesine neden olan koşulların tam olarak ne olduğunu anlamakta zorluk çekmektedir zira dosyada başvurunu şiddet kullanma noktasına getiren olaylarla ilgili hiçbir şey bulunmamaktadır.

Ne olursa olsun, tokatlanmış olmanın etkisinde olsa bile Komiser S.Ç.'nin kendisine bağlı çalışanların yanında başvurunu beş gün iş göremez duruma getirecek şekilde saldırmanın dışında daha sağlıklı davranması gerekirdi.

Mevcut davada, aşağılayıcı ve maruz kalan kişide orantısız ölçüde korku ve zayıflık hissi uyandırabilecek bir davranış sözkonusu olup, gerektiği kadar güç kullanmadan söz etmek mümkün değildir. (kıyaslayınız, *R.L. ve M.-J.D.*, *Rehbock-Slovenya*, başvuru no: 29462/95).

Sonuç olarak AİHS'nin 3. maddesi esas bakımından ihlal edilmiştir.

2. AİHS'nin 13. maddesine riayet edilmesine ilişkin

Konuya ilişkin ilkelerden doğan içtihatlar ışığında, mevcut davada, AİHM, başvuranın AİHS'nin 3. maddesine dayanan "savunabilir" şikayeti karşısında hukuki mercilerin tepkisi göz önüne alarak, sadece AİHS'nin 13. maddesi ile tanınan tazmin hakkından başvuranın

yararlanma olanağının bulunup bulunmadığını araştırmakla yükümlüdür (Bkz. özellikle sözü edilen *Ölmez*).

Mevcut davada başvuran, 14 Ekim ve 19 Ekim 1994 tarihlerinde, Komiser S.Ç. hakkında idari ve cezai soruşturma başlatılması talebiyle sırasıyla Gölarmara Kaymakamlığı'na ve Gölarmara Savcılığı'na şikayette bulunmuştur. Savcılık 18 Kasım 1994 tarihinde, memurlar hakkında kovuşturma yapılmasına ilişkin yasa uyarınca davayı İl İdare Kurulu'na göndermiştir. Başvuranın her iki şikayetinın incelenmesi için müfettiş olarak Manisa Emniyet Müdür Yardımcısı görevlendirilmiştir.

Emniyet Müdür Yardımcısı soruşturma müfettişi olarak hazırladığı raporu, 23 Kasım 1994 tarihinde sunmuştur. Rapora göre, başvuranın şikayetini desteklemek için hazırlanan sağlık raporları doktorlar arası bir dayanışmanın ürünüdür ve Komiser S.Ç. sözlü ve fiziksel saldırıların asıl kurbanı olduğundan S.Ç.'nin davranışları meşru müdafaa kapsamındadır. Böylece S.Ç. hakkında kovuşturma yapılmasına gerek yoktur. Manisa Valiliği İl İdare Kurulu ve İl Disiplin Kurulu sözkonusu görüşü eksiksiz kabul etmiş ve S.Ç. hakkında kovuşturma yapılmasına gerek olmadığına karar vermiştir. Daha sonra ise Gölarmara Asliye Ceza Mahkemesi bu kararın aksini ifade etmiştir.

Başvuranın katılımı olmadan gerçekleştirilen iki yargılama göz önüne alındığında (Bkz, örnek *Slimani-Fransa*, başvuru no: 57671/00) AİHM, sadece daha önce birçok davada, mevcut davadaki bu organlar tarafından yürütölen soruşturmaların yürütmeye karşı bağımsız olmadıkları için ciddi şüpheler uyandırdıklarını hatırlatmakla yetinmektedir (örneğin, *Sultan Öner ve diğerleri*).

Mevcut davada, polis kökenli polis müfettişi tarafından hazırlanan soruşturma raporunu olduğu gibi kabul eden Manisa İdare Kurulu'nun kararı, başvuranın iddialarına ilişkin olayların nasıl meydana geldiğinin ve olayların sorumlularının belirlenmesine olanak vermemesi nedeniyle yargı sisteminin gücünü büyük ölçüde zayıflatan bir unsur olmuştur.

Başvuranın idari ve hukuki merciler önünde hakkını arayabilmesi için bir devlet memuru tarafından kötü muameleye maruz kaldığının kanıtlanmış olması gerektiğinden yürütölen soruşturmalar başvuranın gördüğü muamelenin telafisi için hiçbir makul dayanak oluşturamamış dolayısıyla etkili biçimde gerçekleştirilememişlerdir (sözü edilen *Ölmez*).

Bu durumda AİHS'nin 13. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Maddi ve Manevi Tazminat

Doktor muayene ücretinin 62.10 YTL olduğunu hatırlatarak başvuran aşağıdaki biçimde ifade ettiğı şekliyle gelir kaybına uğradığını ve maddi zarara maruz kaldığını iddia etmektedir.

- Duruşmalara katıldığı için çalışmadığı 20 iş gününün karşılığı olarak 762,50 Euro;
- Ege Üniversitesi tarafından verilen 5 gün iş göremezlik raporunun karşılığı olarak 193,75 Euro;
- Başvuranın on beş gününü alan üç ayrı il değişikliği için yol masraflarının karşılığı olarak 582,10 Euro;

- Maruz kaldığı şok nedeniyle çalışmasının “psikolojik” olarak mümkün olmadığı 25 günün karşılığı olarak 970,30 Euro;
- Yaşanan olayların yerel basında yer alması nedeniyle çok sayıda hasta kaybetmesinden dolayı muayene ücretinin karşılığı olarak 1. 562,50 Euro;

Böylece bu başlık altında başvuran tarafından talep edilen miktarlar 4.071,15 Euro tutarındadır.

Başvuran, ayrıca olaylar nedeniyle maruz kaldığı küçük düşürücü tutumlardan dolayı 25.000 Euro manevi tazminat istemektedir.

AİHM, mevcut tespit edilen ihlalleri ve ilgili içtihadını göz önüne alarak, başvurana, hakkaniyete uygun olarak maddi ve manevi tazminat için 7.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Yargılama Masraf ve Giderleri

Başvuran, ayrıca aşağıda belirttiği miktarları da masraf ve giderler olarak talep etmektedir:

- Kendisinin ve avukatlarının yol masrafları için 635,35 Euro;
- Ege Üniversitesi Hastanesi’nde gerçekleştirilen tıbbi işlemler için 271,25 Euro;
- İletişim, tercüme ve kırtasiye masrafları için 645 Euro;
- İhlalin tespit edilmesi halinde 4.000 Euro’su ödenmek üzere avukatlık ücreti için 5.250 Euro;

Başvuran, 6.801,60 Euro tutarındaki iddialarını desteklemek için aşağıdaki belgeleri sunmuştur:

- Başvuranın imzasının bulunduğu 21 Mart 2006 tarihli avukatlık ücret sözleşmesi;
- Avukat Cengiz’e 2.000 YTL (yaklaşık 1.123 Euro) ödenmesine ilişkin iki adet makbuz;
- Posta makbuzu.

Hükümet, bu miktarların abartılı olduğu, yazılı belgelerle desteklenmediği ve avukatlık ücret sözleşmesinde belirlenen ücretin tarafların karşılıklı çıkarlarına ilişkin olduğu ve AİHM ile ilgili olmadığı kanaatindedir.

AİHM içtihadına göre, bir başvuran yargılama masraf ve giderlerinin geri ödemesini, gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları ortaya konulduğu sürece elde edebilir (Bkz. örneğin, *Bottazzi-İtalya*, başvuru no: 34884/97, *Sawicka-Polonya*, başvuru no: 37645/97). Mevcut davada olaya ilişkin olarak sahip olduğu unsurların tamamını ve yukarıda sözü edilen ilkeleri göz önüne alarak AİHM, başvurana, yargılama masraf ve giderleri için KDV’den muaf tutulmak üzere 3.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası’nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK, AİHM, OY BİRLİĞİ İLE

1. AİHS'nin 3. maddesinin esas bakımından *ihlal edildiğine*;
2. AİHS'nin 13. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve her türlü vergi ve kesintiden muaf tutularak Savunmacı Hükümet tarafından başvurana aşağıdaki miktarların *ödenmesine*;
i. Maddi ve manevi tazminat olarak 7.000 Euro (yedi bin Euro);
ii. Yargılama masraf ve giderleri için 3.000 Euro (üç bin Euro);
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
4. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM iç tüzüğü'nün 77/2. ve 77/3. maddelerine uygun olarak 2 Ekim 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.